

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені
проф. Поніманської Т.І.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК04 Навчання і виховання дітей із порушенням опорно-рухового апарату
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 016 Спеціальна освіта
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Спеціальна освіта
(назва освітньої програми)

Факультет педагогічний
(назва факультету)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма “Навчання та виховання дітей із порушенням опорно-рухового апарату” для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Мова навчання українська

Розробник: Гурський Володимир Агафангелович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Протокол від “ 27 ” серпня 2019 року № 8

Завідувач кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

_____ (проф.І.М.Дичківська)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено методичною комісією факультету за спеціальністю 016 Спеціальна освіта

Протокол від “ 30 ” серпня 2019 року № 2

Голова методичної комісії педагогічного факультету

_____ (доц.Н.А.Сяська)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4,5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 016 Спеціальна освіта	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання : реферат, розробка конспектів, методичних рекомендацій, захист педагогічного проекту		Семестр	
Загальна кількість годин – 135		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5 самостійної роботи студента – 5	Освітній ступінь: магістр	24- год.	6- год.
		Практичні	
		20 - год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		71- год.	105 - год.
		Індивідуальні завдання:	
		20 - год.	
Вид контролю:			
	залік	залік	
Вивченню дисципліни "Навчання та виховання дітей із порушенням опорно-рухового апарату передують навчальні курси: Організація та методика педагогічних досліджень. Педагогіка вищої школи. Філософія науки. Інноваційні технології в спеціальній освіті.			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти та у процесі навчання фахівців із спеціальної освіти у закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

загальні компетентності:

ЗК03. Знання та розуміння предметної галузі та професійної діяльності.

ЗК09. Здатність до міжособистісної взаємодії.

спеціальні (фахова) компетентності :

ФК01. Здатність використовувати професійно-профільні знання і практичні навички з природничо-наукових та професійних дисциплін у процесі професійної діяльності в дошкільних, навчально-реабілітаційних центрах, спеціальних закладах освіти та закладі вищої освіти.

ФК03. Здатність використовувати поглиблені спеціальні знання та уміння при вирішенні науково-практичних завдань у галузі спеціальної освіти, а також продукувати нові для вирішення проблемних професійних завдань.

ФК04. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей з особливими освітніми потребами.

ФК07. Здатність враховувати особливості виховання і навчання дітей з особливими освітніми потребами в освітній роботі.

ФК15. Здатність використовувати знання у галузі спеціальної освіти та практичні навички для оволодіння основами психологічної діагностики та здійснювати корекцію окремих недоліків фізичного і психічного розвитку дітей.

Завдання курсу:

- поглибити професійні знання магістрів про актуальні проблеми корекційної освіти в Україні та сучасні тенденції її розвитку;
- розвивати наукове мислення;
- формувати здатність до осмислення теорії і практики виховання в умовах сім'ї та суспільних закладів;
- навчити визначати актуальні проблеми виховання і навчання особистості та накреслювати можливі шляхи їх вирішення;
- розвивати вміння удосконалювати форми і методи педагогічного процесу освітніх закладів відповідно до сучасних вимог розвитку освіти України.

Очікувані результати навчання

Опанувавши курс, магістри повинні **знати:**

- спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання, на рівні освітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті інклюзивної освіти;
- основні поняття і терміни філософії, педагогіки та психології, закономірності навчання і виховання у вищій школі;
- теоретико-методичні концепції зарубіжної та вітчизняної педагогічної освіти, механізми пізнання педагогічної дійсності;
- теорію наукових досліджень, зокрема, критерії науковості знань, види наукових досліджень;
- вроджені й набуті ушкодження дітей із порушеннями опорно-рухового апарату \ ПОРА \ ;
- організацію навчання і виховання дітей в умовах інклюзії;
- особливості розвитку дітей дошкільного та шкільного віку із ПОРА;
- загальну методологію науково-педагогічної творчості;
- форми педагогічної комунікації з батьками та дітьми із ПОРА.

Магістри повинні **вміти:**

- розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;
- володіти методами і технологіями організації науково-дослідницької діяльності з дітьми різного віку із ПОРА;
- організовувати та проводити навчально-виховну діяльність з дітьми із ПОРА;
- оформлювати результати науково-методичної педагогічної діяльності з дітьми із ПОРА згідно вимог Міністерства освіти і науки та НАЗЯВО;
- переводити науково-методичні знання з організації навчання та виховання дітей із ПОРА у площину практичного використання.

Програмні результати навчання:

ПРН-9. Володіти уміннями планування та організації освітньо-корекційної, реабілітаційної роботи з урахуванням вікових і індивідуальних можливостей дітей з особливими потребами та складати прогнози щодо її ефективності.

ПРН-10. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН-11. Уміти проводити психолого-педагогічне обстеження дітей з мовленнєвими порушеннями, ставити логопедичний діагноз і проводити відповідну корекційну роботу з дітьми з типовим розвитком та з дітьми, які мають різні види дизонтогенезу, ускладнені порушеннями мовлення або його недорозвитком.

ПРН-12. Знати способи попередження і подолання порушень психічного та/або фізичного розвитку та особливості навчання і виховання осіб з особливими освітніми потребами.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вроджені і набуті захворювання і ушкодження дітей. Розвиток дошкільників із ПОРА.

Тема 1. Стан навчання і виховання дітей із порушеннями опорно-рухового апарату [ПОРА].

Стан соціальної і фізичної адаптації дітей із церебральним паралічем (ДЦП). Рухова діяльність дітей із ПОРА. Теорія і практика навчання і виховання. адаптація та інтеграція дітей у суспільне життя. Інклюзивна освіта дітей із ПОРА. Характерні недоліки навчання та виховання.

Тема 2. Вроджені і набуті захворювання й ушкодження дітей із ПОРА.

Види патології опорно-рухового апарату. Дитячий церебральний параліч. Вроджені патології опорно-рухового апарату: вроджений вивих стегна; кривошия; деформації стопи; клишоногість; сколіоз та інші деформації хребта; недорозвинення кінцівок та інші дефекти; аномалії розвитку пальців кисті рук, стопи; артрогрипоз (вроджене каліцтво); захворювання скелету (рахіт).

Тема 3. Адаптивне фізичне виховання та оздоровлення дошкільників.

Єдність фізичного виховання і лікувальної фізкультури. Типові рухові порушення дітей з ПОРА. Діагностика рухових порушень. Загальнооздоровчі завдання. Рухові лікувально-відновлювальні завдання. Рухові корекційні завдання. Спеціальні корекційні завдання: розвиток мовлення, розвиток аналізаторів; розвиток пізнавальної діяльності. Виховні завдання. Методичне забезпечення адаптивного фізичного виховання.. матеріально-технічне забезпечення корекційного фізичного виховання. Управління корекційним фізичним вихованням. Орієнтовні показники розвитку.

Тема 4. Пізнавальний розвиток.

Сприятливі ознаки розвитку пізнавальної діяльності дітей. Несприятливі ознаки розвитку пізнавальної діяльності дітей. Пізнавальний розвиток за підрозділами «Ознайомлення з навколишнім світом», «Сенсорний розвиток», «Формування елементарних математичних уявлень», «Конструювання» та ін. Орієнтовні показники розвитку.

Тема 5. Мовленнєвий розвиток.

Передумови оволодіння мовленням і здатність управляти м'язами мовленнєвого апарату; здатність розуміти значення слів; здатність розрізняти відтінки лексичних, граматичних та фонетичних значень; здатність запам'ятовувати; здатність до засвоєння писемного мовлення; темп збагачення мови. Основні завдання: Розуміння мовлення. Розвиток словника. Формування звукової культури мовлення. Формування граматичної сторони мовлення. Розвиток зв'язного мовлення. Усвідомлення звуків мовлення, слів, речень. Засоби мовленнєвого розвитку (на заняттях, в ігровій, побутовій, трудовій діяльності; ТЗН; художня література, образотворче мистецтво). Орієнтовні показники розвитку.

Тема 6. Художньо-естетичний розвиток.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Захворювання і ушкодження дітей із порушенням опорно-рухового апарату. Навчання і виховання дітей дошкільного віку.												
Тема 1. Стан навчання і виховання дітей із порушеннями опорно-рухового апарату	10	2				8	10					10
Тема 2. Вроджені і набуті захворювання й ушкодження дітей із порушеннями опорно-рухового апарату	10	2	2			6	10	2				8
Тема 3. Адаптивне фізичне виховання та оздоровлення дітей дошкільного віку	10	2	2			6	10	2	2			6
Тема 4. Пізнавальний розвиток	10	2	2			6	10					10
Тема 5. Мовленнєвий розвиток	10	2	2			6	10					10
Тема 6. Художньо-естетичний розвиток	10	2	2			6	10					10
Тема 7. Емоційний та соціально-особистісний розвиток	10	2	2			6	10					10
Тема 8. Формування діяльності	10	2	2			6	10					10
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	80	16	14			50	80	4	2			74
Змістовий модуль 2. Порушення опорно-рухового апарату у дітей шкільного віку												
Тема 9. Прояви порушення опорно-рухового апарату у дітей шкільного віку	10	2	2			6	10	2				8
Тема 10. Форми, методи, і засоби фізичного виховання у руховій діяльності дітей із порушеннями опорно-рухового апарату	10	2	2			6	10		2			8
Тема 11. Організація, зміст і контроль рухової діяльності та попередження травматизму	10	2	2			6	10					10

школярів із ПОРА.												
Тема 12. Актуальні питання навчання та виховання дітей із порушеннями опорно-рухового апарату	10	2				8	10					10
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	40	8	6			6	40	2	4			36
Усього годин	120	24	20			76	120	6	4			110
ІНДЗ 1. Підготовка реферату												
ІНДЗ 1. Підготовка реферату	10					10	10					10
ІНДЗ 2. Складання систематизованої картотеки пошуково-методичних публікацій з проблеми												
ІНДЗ 2. Складання систематизованої картотеки пошуково-методичних публікацій з проблеми	5					5	5					5
<i>Разом</i>	15					15	15					15
<i>Усього годин</i>	135	24	20			15	76	135	6	4		110

6. Теми семінарських занять

Не передбачено.

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Стан навчання і виховання дітей із ПОРА	2
2	Вроджені й набуті захворювання дітей із ПОРА	2
3	Адаптивне фізичне виховання дітей дошкільного віку із ПОРА.	2
4	Пізнавальний розвиток дітей.	2
5	Особливості мовленнєвого розвитку дошкільників із ПОРА.	2
6	Художньо-естетичний розвиток	2
7	Емоційний та соціально-особистісний розвиток дітей	2
8	Формування діяльності дітей	2
9	Прояви порушень опорно-рухового апарату у дітей шкільного віку	2
10	Форми, методи і засоби виховання у руховій діяльності дітей із ПОРА	2
11	Організація. Зміст і контроль рухової діяльності учнів різного віку	2
12	Актуальні питання навчання та виховання дітей із ПОРА	2

8. Теми лабораторних занять

Не передбачено.

9. Самостійна робота

- Скласти бібліографію наукових праць на актуальну психолого – педагогічну проблему .
- Проаналізувати автореферат дисертаційного дослідження.
- Написати рецензію на монографію, автореферат дисертації, підручник, навчальний посібник тощо.

- Скласти план-проспект курсової роботи з спеціальної освіти.
- Підібрати матеріал з інтернет ресурсу з актуальної психолого-педагогічної проблеми.
- Проаналізувати діяльність педагога-новатора з розвитку дітей із порушенням опорно-рухового апарату.
- Написати доповідь про відомого науковця у галузі спеціальної освіти.
- Написати анотацію на монографію: Антоненць М.Я. Сучасні проблеми діяльності вчителя у педагогічній спадщині Василя Сухомлинського. Вид. 8, допов. Рівне: Волинські обереги. 2018.
- Підготувати захист педагогічного проекту на визначену чи самостійно обрану тему з актуальної проблеми корекційної освіти.

10. Індивідуальні завдання.

- Скласти глосарій основних понять інклюзивної освіти.
- Підготувати план проведення дискусії на актуальну психолого-педагогічну проблему з спеціальної освіти.
- Проаналізувати тематику дисертаційних досліджень із спеціальної освіти за останні 5 років.
- На основі самостійно підібраної літератури визначити класичні та інноваційні технології, якими користується педагог при організації освітньо-виховного процесу.

11. Засоби діагностики результатів навчання : поточне тестування, усне і письмове опитування, ділові ігри, колоквиум, підсумкова контрольна робота в кінці вивчення змістового модуля; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

13. Критерії оцінювання результатів навчання

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувачвищоїосвітивиявляє особливітворчіздібності, вмієсамостійноздобуватизнання, без допомогивикладачазнаходить і опрацьовуєнеобхіднуінформацію, вмієвикористовуватинабутізнання і вміння для прийняттярішень у нестандартнихситуаціях, переконливоаргументуєвідповіді, самостійнорозкриваєвласніздібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	здобувачвищоїосвітивільно			

			володі теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує проблеми і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на			

		обов'язков имповторн имвивченн ямдисципл іни	рівніелементарногорозпізна ння і відтворенняокремихфактів, елементів, об'єктів			
--	--	--	---	--	--	--

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ. Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

14. Розподіл балів, що отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумко вий контроль	Сума
				Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				ІДЗ	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7.8	T9	T10	T11.	T12		
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	25	165
Модульний контроль – 10							Модульний контроль - 10					

Коефіцієнт – 165: 100= 1,65

14. Методичне забезпечення

1. Тексти лекцій в електронному та паперовому варіантах.
2. Збірник тестових завдань з актуальних проблем .
3. Матеріали візуального супроводження лекцій.

15. Рекомендована література

Основна

1. Богуш А.М. та ін. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (нова редакція). *Дошкільне виховання*. 2012. №7. С.4-19.
2. Гурський В.А. Теорія та історія освіти і навчання. Кам'янець-Подільський: «Медобори – 2006», 2016. 152 с.
3. Діти із порушенням опорно-рухового апарату в загальноосвітньому просторі . Методичні рекомендації Шевцов А.Г., Романенко О.В., Ханзерук Л.О., Чеботарьова О.В. Київ: Видавничий дім «Слово», 2013. 112с.
4. Дичківська І.М. Інклюзивна практика в дитсадку. *Дошкільне виховання*. 2014. №2. С. 5 -9.
5. Дичківська І.М. Іноваційні педагогічні технології: підручник . Київ: Академвидав, 2016.
6. Єдинак Г.А. Фізичне виховання дітей із церебральним паралічем Монографія. Кам'янець-Подільський. П.П.Буйницький О.А. 2009 . 394 с.

Додаткова

1. Азарський І.М. ДЦП. Нові лікувально-педагогічні та психологічні програмні можливості для практичних лікарів і педагогів: навч. посібник. Хмельницький: Поділля, 2001. 147 с.
2. Бадалян Л.О. Детские церебральне параличи: [учеб.пособие]. Киев: Здоровья, 1988. 328 с.

3. Боднар В.І. Спеціальна освіта в Україні: погляди в майбутнє. Київ, 2004.
4. Григоренко М.Ф. Целебная сила движений. Курс Вильке. Плавание для начинающих. *Физкультура и спорт*. №4. С.190-191.
5. Дубовцева О.О. Діагностика та стимуляційна терапія мовних порушень у дітей з церебральним паралічем: Автореф.дис... канд.мед.наук: спец.14.01.15 «Нервові хвороби» Київ: КАПО ім. П.Л.Шупика, 1999. 18с.
6. Козьявкін В.І. Детский церебральный паралич [учеб.пособие]. Львів: Медицина світу, 1996. 219с.
7. Колишкін О. Вступ до спеціальності «Корекційна освіта». Суми, 2010.
8. Луковська О. Особливості фізичного розвитку і психоемоційного стану дітей молодшого шкільного віку, що страждають церебральним паралічем. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2004. № 6. С. 136-139.
9. Миронова С.П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту. Монографія. Кам'янець-Подільський. Абетка-Нова, 2007. 304с.
10. Мухін В.М. Фізична реабілітація : [навчальний посібник] Київ: Олимпийская литература, 2000. 423 с.
11. Полєся Г.В. Лечебное плавание при нарушениях осанки и сколиозе у детей: [учеб.пособие] Киев : Здоровья, 1980. 143 с.
12. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. Київ, 2018.
13. Синьов В.М. Взаємозв'язки медицини та педагогіки в системі реабілітаційних закладів для осіб з обмеженими функціями здоров'я *Соціальна педіатрія :зб.наук. праць*. Київ, 2005. С.86-90.
14. Фізіотерапія та лікувальна фізкультура : Нормативні й директивні документи : [довідник]. Київ: МВЦ Медінформ, 2003. 340 с.

16. Інформаційні (інтернет) ресурси

1. www.students.net.ua – український освітній портал для студентства
2. www.school.edu-ua.net – освітній сайт, який представляє в Інтернеті українські навчальні програми, підручники, довідники, методичні посібники
3. <http://www.cippe.edu-ua.net/akt.htm> – дистанційне навчання в післядипломній педагогічній освіті
4. www.udl.org.ua – українська система дистанційного навчання
5. www.education.gov.ua – сайт Міністерства освіти і науки
6. www.nbuv.gov.ua – сайт бібліотеки ім. В.Вернадського

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Навчання та виховання дітей із ПОРА
Викладач	Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент Гурський Володимир Агафангелович
Профайл викладача на сайті кафедри	https://doshkilnardgu.webnode.com.ua/vikladatskij-sklad/
E-mail викладача:	volodymyr.hurskyi@rshu.edu.ua
Посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	
Консультації	Очні консультації – 2 години на тиждень (п'ятниця) Он-лайн консультації – 2 години на тиждень (за попередньою домовленістю з викладачем курсу)

Анотація дисципліни

Навчання та виховання дітей із порушенням опорно-рухового апарату (ПОРА) – один з важливих компонентів підготовки сучасного корекційного педагога. Організація освітнього процесу в умовах інклюзії лежить в основі педагогічної взаємодії, гуманізації і демократизації навчання та виховання, уміння проектувати й організовувати систему педагогічного впливу на дитину із ПОРА, установлювати педагогічно доцільні стосунки з усіма учасниками освітнього процесу, вирішувати конфліктні та педагогічні ситуації і задачі. Це допомагає моделювати технології педагогічної взаємодії в системі «педагог-дитина».

Навчання та виховання дітей із ПОРА у поєднанні з фаховою компетентністю, психолого-педагогічними знаннями, уміннями та навичками мають забезпечити високий рівень професійної, організаційної, методичної та корекційної діяльності спеціального педагога. Назване зумовлює актуальність викладання дисципліни «Навчання та виховання дітей із порушенням опорно-рухового апарату» для фахівців рівня вищої освіти, галузі знань 01 «Освіта/педагогіка», спеціальності – 016 Спеціальна освіта.

Опанування знаннями з курсу реалізується за допомогою основних організаційних форм навчання: лекцій, практичних (семінарських) занять, консультацій, самостійної роботи тощо. Остання займає провідне місце в системі освітнього процесу та передбачає аналіз конкретних ситуацій, виконання творчих завдань, написання рефератів тощо.

Силабус упорядковано із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу у закладі вищої освіти.

Опис навчальної дисципліни

ВК04 Навчання і виховання дітей з порушенням опорно рухового апарату
кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т. І.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4,5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 016 Спеціальна освіта	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання : реферат, розробка конспектів, методичних рекомендацій, захист педагогічного проекту		Семестр	
Загальна кількість годин – 135		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5 самостійної роботи студента – 5	Освітній рівень: магістр	24- год.	6- год.
		Практичні	
		20 - год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		71- год.	105 - год.
		Індивідуальні завдання:	
		20 - год.	
Вид контролю:			
	залік	залік	

Передумови

Ефективність засвоєння змісту дисципліни “Навчання і виховання дітей з ПОРА” значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: Організація та методика педагогічних досліджень. Педагогіка вищої школи. Філософія. Інноваційні технології в спеціальній освіті.

Мета і завдання дисципліни

1. Метою викладання дисципліни є: формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей як:

інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти та у процесі навчання фахівців із спеціальної освіти у закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

загальні компетентності:

ЗК03. Знання та розуміння предметної галузі та професійної діяльності.

К09. Здатність до міжособистісної взаємодії.

спеціальні (фахова) компетентності :

ФК01. Здатність використовувати професійно-профільні знання і практичні навички з природничо-наукових та професійних дисциплін у процесі професійної діяльності в дошкільних, навчально-реабілітаційних центрах, спеціальних закладах освіти та закладі вищої освіти.

ФК03. Здатність використовувати поглиблені спеціальні знання та уміння при вирішенні науково-практичних завдань у галузі спеціальної освіти, а також продукувати нові для вирішення проблемних професійних завдань.

ФК04. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей з особливими освітніми потребами.

ФК07. Здатність враховувати особливості виховання і навчання дітей з особливими освітніми потребами в освітній роботі.

ФК15. Здатність використовувати знання у галузі спеціальної освіти та практичні навички для оволодіння основами психологічної діагностики та здійснювати корекцію окремих недоліків фізичного і психічного розвитку дітей.

• **Завдання курсу:**

- 1) поглибити професійні знання магістрів про актуальні проблеми корекційної освіти в Україні та сучасні тенденції її розвитку;
- 2) розвивати наукове мислення;
- 3) формувати здатність до осмислення теорії і практики виховання в умовах сім'ї та суспільних закладів;
- 4) навчити визначати актуальні проблеми виховання і навчання особистості та накреслювати можливі шляхи їх вирішення;
- 5) розвивати вміння удосконалювати форми і методи педагогічного процесу освітніх закладів відповідно до сучасних вимог розвитку освіти України.

Очікувані результати навчання

Опанувавши курс, магістри повинні **знати** :

- спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання, на рівні освітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті інклюзивної освіти;
- основні поняття і терміни філософії, педагогіки та психології, закономірності навчання і виховання у вищій школі;
- теоретико-методичні концепції зарубіжної та вітчизняної педагогічної освіти, механізми пізнання педагогічної дійсності;
- теорію наукових досліджень, зокрема, критерії науковості знань, види наукових досліджень;
- вроджені й набуті ушкодження дітей із порушеннями опорно-рухового апарату \ ПОРА \ ;
- організацію навчання і виховання дітей в умовах інклюзії;
- особливості розвитку дітей дошкільного та шкільного віку із ПОРА;
- загальну методологію науково-педагогічної творчості;
- форми педагогічної комунікації з батьками та дітьми із ПОРА.

Магістри повинні **вміти**:

- розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;
- володіти методами і технологіями організації науково-дослідницької діяльності з дітьми різного віку із ПОРА;
- організовувати та проводити навчально-виховну діяльність з дітьми із ПОРА;
- оформлювати результати науково-методичної педагогічної діяльності з дітьми із ПОРА згідно вимог Міністерства освіти і науки та НАЗЯВО;

- переводити науково-методичні знання з організації навчання та виховання дітей із ПОРА у площину практичного використання.

Програмні результати навчання:

ПРН-9. Володіти вміннями планування та організації освітньо-корекційної, реабілітаційної роботи з урахуванням вікових і індивідуальних можливостей дітей з особливими потребами та складати прогнози щодо її ефективності.

ПРН-10. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН-11. Уміти проводити психолого-педагогічне обстеження дітей з мовленнєвими порушеннями, ставити логопедичний діагноз і проводити відповідну корекційну роботу з дітьми з типовим розвитком та з дітьми, які мають різні види дизонтогенезу, ускладнені порушеннями мовлення або його недорозвитком.

ПРН-12. Знати способи попередження і подолання порушень психічного та/або фізичного розвитку та особливості навчання і виховання осіб з особливими освітніми потребами.

Дидактична карта дисципліни

Тема заняття, кількість годин	Форма діяльності	Методи навчання і оцінювання	Оцінювання аудиторно і роботи	Завдання самостійної і домашньої роботи, години	Література, інформаційні ресурси	Оцінювання самостійної домашньої і роботи	Термін виконання самостійної роботи
Змістовий модуль 1. Вроджені й набуті захворювання й ушкодження дітей. Навчання і виховання дошкільників із ПОРА.							
Тема 1. Стан навчання та виховання дітей із ПОРА – 2 год.	Лекція	МН1, МН3 МН1, МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО7, МО9	1 бал	1. Підібрати і виписати 5–6 думок, цитат відомих педагогів, лікарів про значення фізичного виховання у розв’язанні виховних завдань із дітьми з ПОРА. Проаналізувати їх – 4 год) 2. Скласти план-схему самовиховання – 3 год.	4, 5	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Тема 2. Захворювання й ушкодження дітей із ПОРА – 2 год. Особливості навчання та виховання дітей із ПОРА	Лекція Практикум	МН1, МН3,	1 бал 4 бали	1. Підібрати фото \ відео матеріали дітей із ПОРА – 3 год. (МО7). 2. – 1 год. (МО7) 3. Написати твір-мініатюру “Моє бачення професії творчого спеціального педагога” – 2 год. (МО7).	15,1,	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Тема 3. Адаптивне фізичне виховання та оздоровлення дітей дошкільного віку- 2 год.	Лекція	МН1, МН3	1 бал	1. Підготувати реферат на одну з запропонованих тем: 1). Діти дошкільного віку із ПОРА в сучасному освітньому просторі. 2). Особливості навчання та	2,5, 9	5 балів	До проведення наступного

Адаптивне виховання дітей	Практику м	МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО6, МО7	4 бали	виховання учнів різного віку із ПОРА. 3). Розвиток творчої особистості майбутнього спеціального педагога. 4). Педагогічна творчість - важлива складова професійної компетентності спеціального педагога – 6 год.			о практичного заняття
Тема 4.Пізнавальний розвиток дітей із ПОРА – 2 год.	Лекція	МН1, МН3, МН5	1 бал	1. Написати твір-роздум “Я і моя майбутня професія” – 3 год. (МО6).	1, 2, 6, 15, 10	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Сприятливі та несприятливі умови пізнавального розвитку дітей із ПОРА – 2 год.	Практику м	МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО6, МО7	4 бали	2. Обґрунтувати психолого-педагогічні умови розвитку пізнавальної діяльності дітей із ПОРА – 3 год. (МО7)			
Тема 5. Мовленнєвий розвиток дітей із ПОРА – 2 год.	Лекція	МН1, МН3, МН5	1 бал	1. Підібрати вправи на розвиток зв'язного мовлення дітей дошкільного віку із ПОРА- 3 год.	1, 2,3,8, 10	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Особливості мовленнєвого розвитку дошкільників із ПОРА– 2 год.	Практику м	МН2, МН3, МН4,	4 бали	2. Провести фрагмент рольової гри на розвиток зв'язного мовлення дітей із ПОРА -3 год.			

		МН6, МН7 МО4, МО5 МО6, МО7					
Тема 6. Художньо=естетичний розвиток дітей із ПОРА – 2 год. Види художньо-естетичної діяльності дошкільнят – 2 год.	Лекція Практику м	МН1, МН3 МН2, МН4, МН6 МО2, МО4, МО5, МО7	1 бал 4 бали	1. Підібрати та виписати вправи, змістом яких є корекція ходи, поз, жестів, окремих фрагментів діяльності спеціального педагога при організації навчально-виховної діяльності дітей із ПОРА Підготуватись до їх проведення в аудиторії – 3 год. (МО7). 2. Описати 3-4 педагогічні ситуацій, які можуть виникнути між дітьми або між педагогом і дитиною з особливими освітніми потребами. На основі їхнього аналізу визначте педагогічні задачі. Підготуватись до моделювання педагогічних ситуацій в аудиторії – 3 год. [МО 7] /	1, 3,9, 13,	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Тема 7. Емоційний та соціально-особистісний розвиток дітей дошкільного віку -2 год. Забезпечення емоційного та соціально-педагогічного розвитку дітей із ПОРА– 2 год	Лекція Практику м	МН1, МН3	1 бал 4 бали	1.Написати твір-мініатюру. Я – особистість ...або чому я обрала професію логопеда – 4 год. (МО8) Підготувати комплекс вправ для занять у відкритому просторі дітей із ПОРА– 2 год.	1,2, 9,10	5 балів	До наступного практичного заняття
Тема 8. Фомування	Лекція	МН 1	1 бал	Підготувати комплекс вправ для дітей	2, 3,4	5 балів	

діяльності дітей із ПОРА. Організація навально-виховної діяльності дітей із в умовах інклюзивної освіти	Практику м	МН 3	4 бали	дошкільного віку для занть у приміщенні -4 год.			
Змістовий модульний контроль	Оцінюван ня програмн их результаті в навчання	МО2, МО4	36 балів	–	–	40 балів	Не більше 5 днів після завершенн я змістового модуля
Змістовий модуль 2.Навчання та виховання учнів різного віку із ПОРА							
Тема 9. Прояви порушень опорно-рухового апарату у дітей шкільного віку Клінічні прояви опорно-рухового апарату в учнів	Лекція Практику м	МН1, МН3 МН2, МН3, МН4, МН6, МО2, МО4, МО7	1 бал 4 бали	1. Скласти таблицю стилів педагогічного спілкування. Дати їхню коротку характеристику – 1 год. (МО7). 2. За допомогою психодіагностичних методик визначити власний стиль педагогічного спілкування та рівень розвитку комунікативних здібностей (вказати методику, за якою здійснювалась діагностика та отриманий результат) – 1 год. (МО7). 3. Розробити пам'ятку основних заповідей спілкування педагога з дітьми з особливими освітніми потребами – 1 год. (МО7). 4. Скласти перелік порад стосовно комунікації з дітьми із ПОРА – 1 год. (МО7). 5. Підготувати інформацію (історію з вашого життя чи життя оточуючих, статтю з медіа джерел, сюжет з художньої літератури	1,4, 5, 12	5 балів	До проведенн я наступног о практично го заняття

				чи кінофільму) про ставлення до осіб із ПОРА. Чому, на Вашу думку, люди так поводяться? Якими були наслідки такої поведінки — 2 год. (МО7).			
Тема 10. Форми, методи і засоби фізичного виховання у руховій діяльності дітей із ПОРА – 2 год. Рухова діяльності школярів різного віку – 2 год.	Лекція	МН1, МН3	1 бал	1. Підготувати план створення ресурсної кімнати в для дітей з особливими освітніми потребами та зобразити це схематично. Підготуватись до його презентації – 2 год. (МО8). 2. Підготувати план-конспект заняття (або гру, трудову діяльність дітей) з використанням нетрадиційних методів корекційної роботи та бути готовому до його проведення – 2 год. (МО7). 3. Навести приклади вправ для зняття втоми під час заняття чи уроку з дітьми із ПОРА– 1 год. (МО7). 4. Скласти перелік правил комунікації з батьками дітей з особливими освітніми потребами – 1 год. (МО7).	3-5, 7, 2	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
	Практикум	МН2, МН4, МН6 МО2, МО4, МО6, МО7	4 бали				
Тема 11. Організація, зміст і контроль рухової діяльності учнів -2 год. Організація рухової діяльності дітей в режимі навчального дня -2 год.	Лекція	МН1, МН3	1 бал	1. Теоретично підготувати матеріал із організації та контролю рухової діяльності дітей із ПОРА — 3 год. (МО7). 2. Написати твір-роздум на тему: «Що в моєму характері допоможе мені і що може завадити стати хорошим спеціальним педагогом?» — 3 год. (МО6).	4,11	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
	Практикум	МН2, МН3, МН4, МН6 МО4, МО6	4 бали				
Тема 12. 1. Актуальні питання навчання і виховання	Лекція	МО4, МО6	1 бал	1. Скласти програму самовиховання — 2 год. (МО7). 2. Продумати і запропонувати варіанти	4, 7	7 балів	

дітей із ПОРА – 2 год.		МН3.МН 4.МН5		можливого використання у професійному самовдосконаленні вихователя засобів керування психологічним станом (музикотерапія, бібліотерапія, працетерапія, імітаційна гра, аутогенне тренування) – 3 год. (МО9).			
Змістовий модульний контроль	Оцінюван ня програ мних результаті в навчання	МО4	20 балів	-		-	Не більше 7 днів після завершення змістового модуля
Підсумковий контроль	Колоквіум	МО7, МО9, МО10	10 балів	Виконання ІНДЗ (20 год.): 1. Скласти картотеку наявної доступної методичної літератури з навчання та виховання дітей із ПОРА. 2.Розробити дидактичне заняття для дітей дошкільного і шкільного віку із ПОРА (тематика на вибір). Підготувати методичні рекомендації з можливістю їх використання в практичній діяльності з дітьми із ПОРА. 3.Зробити добірку фото та відео матеріалів, що сприяють вихованню толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами..	Захист ІДДЗ	15 балів	Не більше 7 днів після завершення аудиторного навчання

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

МО1 – екзамени;

МО2 – усне або письмове опитування;

МО3 – колоквіум;

МО4 – тестування;

МО5 – командні проєкти;

МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;

МО10 – залік.

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, проєктор для комунікації та опитувань, виконання домашніх завдань, виконання завдань самостійної роботи, проходження тестування (поточний, модульний, підсумковий контроль); програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності.

Політика дисципліни

Організація вивчення дисципліни відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, що здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

На заняттях **забороняється** використання мобільних пристроїв, виключенням є користування ними лише під час підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: відвідування усіх видів занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням .

Політика доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та підсумкові завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;

- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;

- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів;
- не списувати під час виконання контрольних завдань та написання самостійних робіт (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

У разі виявлення плагіату в будь-яких видах робіт, Ви отримаєте незадовільну оцінку і повинні будете повторно виконати завдання.

Система оцінювання результатів навчання

Види контролю: поточний, модульний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, підсумковий контроль.

Форма контролю: залік.

Відвідування лекційних занять оцінюється в 1 бал. Якщо здобувач відвідав усі лекційні заняття, він додатково отримує бали заохочення (**Загальна сума балів – 12*1=12**

Організація виконання завдань до практичного заняття – **4 бали (Загальна сума балів – 4*10=40)**.

Виконання завдань самостійної роботи – 5 балів за кожну тему (**Загальна сума балів – 12*5=60**).

Змістовий модульний контроль 10 балів (**Загальна сума балів – 2*10=20**).

ІНДЗ – 15 балів

Додаткові бали (не більше 3 балів): студент може отримати за виявлену творчість і особливу активність у різних видах діяльності.

Критерії оцінювання результатів навчання

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зраховано
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє			

			допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивний-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вмiє зiставляти, узагальнювати, систематизувати iнформацiю пiд керiвництвом викладача, загалом самостiйно застосовувати її на практицi; контролювати власну дiяльнiсть; виправляти помилки, з-помiж яких є суттєвi, добирати аргументи для пiдтвердження думок			
64-73	D	задовiльно	здобувач вищої освіти вiдтворює значну частину теоретичного матерiалу, виявляє знання i розумiння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матерiал, виправляти помилки, з-помiж яких є значна кiлькiсть суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовiльно	зараховано
60-63	E	задовiльно	здобувач вищої освіти володiє навчальним матерiалом на рiвнi, вищому за початковий, значну частину його вiдтворює на репродуктивному рiвнi			
35-59	FX	незадовiльно з можливистю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володiє матерiалом на рiвнi окремих фрагментiв, що становлять незначну частину навчального матерiалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовiльно	не зараховано
1-34	F	незадовiльно з обов'язковим повторним вивченням дисциплiни	здобувач вищої освіти володiє матерiалом на рiвнi елементарного розпiзнання i вiдтворення окремих фактiв, елементiв, об'єктiв			

Пiдсумкова (загальна) оцiнка з навчальної дисциплiни є сумою рейтингових оцiнок (балiв), одержаних за окреми оцiнюванi форми навчальної дiяльностi: поточне та пiдсумкове

оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІДДЗ. Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Розподіл балів, що отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий контроль	Сума
				Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7.8	T9	T10	T11.	T12	25	165
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10		
Модульний контроль – 10							Модульний контроль - 10					

Коефіцієнт – $165: 100= 1,65$

Питання до заліку

Стан соціальної і фізичної адаптації та рухова діяльність дітей із ПОРА. Теорія і практика навчання і виховання дітей. адаптація та інтеграція дітей із ПОРА у суспільне життя. Інклюзивна освіта дітей. Характерні недоліки навчання та виховання дітей із ПОРА.

Види патології опорно-рухового апарату. Вроджені патології опорно-рухового апарату: вроджений вивих стегна; кривошия; деформації стопи; клишоногість; сколіоз та інші деформації хребта; недорозвинення кінцівок та інші дефекти; аномалії розвитку пальців кисті рук, стопи; вроджене каліцтво; захворювання скелету (рахіт).

Єдність фізичного виховання і лікувальної фізкультури. Типові рухові порушення дітей із ПОРА. Діагностика рухових порушень. Загальнооздоровчі та рухові лікувально-відновлювальні завдання. Спеціальні корекційні завдання: розвиток мовлення, розвиток аналізаторів; розвиток пізнавальної діяльності. Виховні завдання. Методичне забезпечення адаптивного фізичного виховання.. матеріально-технічне забезпечення корекційного фізичного виховання. Управління фізичним вихованням. Орієнтовні показники розвитку.

Сприятливі ознаки розвитку пізнавальної діяльності дітей. Несприятливі ознаки розвитку пізнавальної діяльності дітей. Пізнавальний розвиток за підрозділами «Ознайомлення з навколишнім світом», «Сенсорний розвиток», «Формування елементарних математичних уявлень», «Конструювання» та ін. Орієнтовні показники розвитку.

Передумови оволодіння мовленням; здатність розуміти значення слів; здатність розрізняти відтінки лексичних, граматичних та фонетичних значень; здатність запам'ятовувати; здатність до засвоєння писемного мовлення; темп збагачення мови. Основні завдання: Розуміння мовлення. Розвиток словника. Формування звукової культури мовлення. Формування граматичної сторони мовлення. Розвиток зв'язного мовлення. Усвідомлення звуків мовлення, слів, речень. Засоби мовленнєвого розвитку (на заняттях, в ігровій, побутовій, трудовій діяльності; ТЗН; художня література, образотворче мистецтво). Орієнтовні показники розвитку.

Образотворча діяльність. Завдання навчання та виховання в образотворчій діяльності. Малювання. Аплікація. Ознайомлення з творами художньої літератури. Музичне виховання (слухання та сприйняття музики; співи; музично-ритмічні рухи; гра на дитячих музичних інструментах). Визначення орієнтовних показників розвитку.

Забезпечення психологічної захищеності й створення психологічного комфорту кожній дитині. Попередження невротичних проявів, особливо страхів, та підвищеної збудливості. Рівноправна співпраця та спілкування. Формування самодостатності та гордості за досягнуті результати. Соціальне виховання, зв'язок дитини з близькими їй людьми. Робота з емоційного

та соціально-особистісного розвитку дітей з порушеннями опорно-рухового апарату в процесі їх життєдіяльності. Орієнтовні показники розвитку.

Управління розвитком діяльності дітей і з ПОРА. Обстеження предметної діяльності дітей. Ігрова діяльність. визначення рівня сформованості ігрової діяльності. Навчання ігрової діяльності. Орієнтовна тематика ігор. Трудове виховання. Самообслуговування. Господарсько-побутова праця. Праця у природі. Ручна (художня) праця. Орієнтовні показники розвитку.

Клінічні прояви порушень опорно-рухового апарату у дітей шкільного віку. Види рухових порушень опорно-рухового апарату школярів. Рухові розлади зумовлені порушеннями: тонуусу м'язів, обмеженість виконання довільних рухів, рівноваги та інших порушень координації, затримкою розвитку дрібної моторики, здатністю утримувати голову, тулуб. Розлади мовлення у дітей з ПОРА: дизартрія, затримка мовленнєвого розвитку, порушення писемного мовлення, алалія. Психічні розлади: затримка розвитку логічного мислення; обмеженість сприйняття довкілля; низька пізнавальна активність; розлади емоційно-вольової сфери, порушення поведінки та інше.

Форми занять фізичними вправами дітей з церебральним паралічем. Засоби фізичного виховання. Характеристика фізичних вправ для використання у руховій діяльності ДЦП, методичні особливості та використання фізичних вправ для розвитку фізичних якостей. Засоби виховання у руховій діяльності дітей із церебральним паралічем.

Організація, зміст і контроль рухової діяльності дітей із церебральним паралічем. Організація рухової діяльності дітей в режимі навчального дня. Зміст рухової діяльності, планування, особливості реалізації на уроках фізичного виховання. Медико-педагогічний контроль стану діяльності дихальної, серцево-судинної, нервово-м'язової систем, розумової працездатності, психофізичного стану, рухової активності.

Система фізичних вправ у закритому приміщенні: на гімнастичному коврику, на дошці Євмінова. Водні процедури та заняття дітей з ПОРА в басейні. Профілактика травматизму під час виконання фізичних вправ та гігієнічні вимоги до місць занять фізичними вправами дітей (у спортивному залі; вимоги до відкритих спортивних споруд; використання зимового інвентаря під час занять фізичними вправами на відкритому просторі).

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна

1. Богуш А.М. та ін. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (нова редакція). *Дошкільне виховання*. 2012. №7. С.4-19.
2. Діти із порушенням опорно-рухового апарату в загальноосвітньому просторі . Методичні рекомендації. Шевцов.А.Г., Романенко О.В., Ханзерук Л.О., Чеботарьова О.В. Київ: Видавничий дім «Слово», 2013. 112с.
3. Дичківська І.М. Інклюзивна практика в дитсадку. *Дошкільне виховання*. 2014. №2. С.5-9.
4. Єдинак Г.А. Фізичне виховання дітей з церебральним паралічем: Монографія. Кам'янець-Подільський: П.П. Буйницький О.А., 2009. 394с.
5. Мухін В.М. Фізична реабілітація: навч.посібник. Київ: Олімпійська література, 2000. 423 с.
6. Синьов В.М. Взаємозв'язки медицини та педагогіки в системі реабілітаційних закладів для осіб з обмеженими функціями здоров'я *Соціальна педіатрія :зб.наук. праць*. Київ, 2005. С.86-90.

Додаткова

7. Азарський І.М. ДЦП. Нові лікувально-педагогічні та психологічні програмні можливості для практичних лікарів і педагогів: навч. посібник. Хмельницький: Поділля, 2001. 147с.
8. Бадалян Л.О. Детские церебральные параличи: [учеб.пособие]. Київ: Здоровье, 1988. 328 с.

9. Боднар В.І. Спеціальна освіта в Україні : погляди в майбутнє. Київ, 2003.
 10. Григоренко В.Г. Теория и методика физического воспитания инвалидов [учеб.пособие]. Одесса, 1991. 232с
 11. Гурський В. А. Педагогіка з історією педагогіки. Навчальний посібник. Видання 2-е, доповнене і перероблене. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. 268 с.
 12. Дубовцева О.О. Діагностика та стимуляційна терапія мовних порушень у дітей з церебральним паралічем: автореф.дис...канд. мед.наук: спец.14.01.15 «Нервові хвороби» Київ: КАПО ім. П.Л.Щупика, 1999. 18с.
 13. Козьявкін В.И. Детский церебральный паралич [учеб.пособие]. Львів: Медицина світу, 1996. 219с.
 14. Козьявкін В.І. Структурно функціональні порушення церебральних та спіральних утворень при дитячому церебральному паралічу та система реабілітації цих хворих: автореф.дис... докт. мед.наук: спец. 14.01.15
 15. «Нервові хвороби».Харків: Харків нац.мед.ун-т, 1996. 33с.
 16. Колишкін О. Вступ до спеціальності «Корекційна освіта». Суми, 2010.
 17. Кыверялг А.А. Методы исследования в профессиональной педагогике [учеб.пособие]. Таллин: Валгус, 1980. 334с.
 18. Левченко И.Ю. Технологии обучения и воспитания детей с нарушением опорно-двигательного аппарата: [учеб.пособие]. Москва: Академия, 2001. 186с.
- Інформаційні ресурси**
19. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej> – програми розвитку дітей з порушеннями психофізичного розвитку.
 20. <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya> – інклюзивне навчання.
 21. <http://logoclub.com.ua> – логопедичний сайт, де зібрані методичні поради, практичні рекомендації та весь комплекс необхідних матеріалів для розвитку мовлення дітей, попередження та подолання мовленнєвих порушень, а також підвищення результативності корекційно-розвивальної роботи.
 22. <http://www.uasp.org.ua> – українська асоціація корекційних педагогів.
 23. <http://iod.gov.ua/events.php> – Інститут обдарованої дитини НАПН України